

Володимир Пилипович

ДВІ НЕВІДОМІ ПЛАТІВКИ СТУДЕНТСЬКОГО ХОРУ УКРАЇНЬСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ В КУЛЕМБОРЗІ ПІД ДИРИГУВАННЯМ МИРОСЛАВА АНТОНОВИЧА

У липні 2016 року, переглядаючи сайт польської інтернет-крамниці Allegro, зауважив виставлену там до продажу платівку у виконанні студентського хору Української духовної семінарії в Кулемборзі під диригуванням Мирослава Антоновича. Це була шелакова платівка, діаметром 30 см, 78 об/хв, голландського відділу фірми Децца, ч. XP 6035. На першій сторінці (ч. матриці AM 1632), записано дві народні пісні – *De Kozakken en de Maaiers* (Козаки і косарі) і *Nytschaj* (назви творів подано голландською мовою), на другій (ч. матриці AM 1633) – знаходиться твір О. Нижанківського *'S LEVENS' VREUGDE EN SMART* («Гуляли») зі сольною партією баса Йосипа Гошуляка. Через декілька днів, завдяки моему другу Михайлові Пульковському і празнику св. Володимира я став її щасливим власником. З доступної мені інформації можна зробити висновок, що це один з перших звукозаписів (якщо взагалі не перший) Мирослава Антоновича.

DECCA – THE SUPREME RECORD
Hollandsche Decca Rec^o Distr. N. V. Amsterdam
XP 6035

AM 1632

TWEË OËKRAÏNSE VOLKLIEDEREN:

1. De Kozakken en de Maaiers
2. Nytschaj

OËKRAÏNS STUDENTE KOOR
(van het Katholiek Priester Seminarie
Culemborg)

Dirigent: M. Antonowycz

AM 1633

'S LEVENS' VREUGDE EN SMART

(O. Nyzankowskyj)

OËKRAÏNS STUDENTE KOOR
(van het Katholiek Priester Seminarie
Culemborg)

Dirigent: M. Antonowycz

Bassolo: Goshulak

У своїй *Автобіографії*, надрукованій в збірнику *Musica Sacra*, М. Антонович пише: *в 1948 р. перенісся з тією ж семінарією [Українською католицькою в Гіршберзі, Німеччина – В. П.] до Голландії до монастиря оо. Августинів у Кулемборзі і там продовжував свою працю з хором питомців, виступаючи з Службами Божими та концертами в різних місцевостях Голландії та на голландському радіо*¹.

Згадану Українську католицьку духовну семінарію закрито влітку 1950 р., отже запис міг бути зроблений між літом 1948 р. і літом 1950 р., мабуть, на студії того ж голландського радіо. Цікаво, що Антонович, перераховуючи свої звукозаписи, назвав лише ті, що були записані з «Візантійським хором»², а про цю платівку чомусь не згадав. Цього запису не знаходимо також у дискографії «Візантійського хору», доданій до статті Ігоря Червінського про «Візантійський хор» Мирослава Антоновича³.

Cristallite

GELUID-TECHN. BUREAU JAC. VAN DER KLEI.

NASSAULAAN 48, HILVERSUM, TEL.4488

COPY

ч. 1713: *Ой закувала...* Ніщинський. Culemborg 15.X.1948.

[на світлині Максимюк дописав: *тенор Петро Круль*]

ч. 1714: *Гуляли* Нижанківський. Culemborg 15.X.1948.

[на світлині Максимюк дописав: *бас Йосип Гошуляк*]

¹ Мирослав Антонович. *Musica Sacra*. Збірник статей з історії української церковної музики, Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997, с. 246.

² Там само, с. 248.

³ Див.: І. Червінський. «Візантійський хор» Мирослава Антоновича та його дискографія. Калофонія : науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії. Львів : Видавництво Львівської Богословської Академії, 2002, с. 167–174.

Про мою знахідку я повідомив відомого колекціонера українського звукозапису пана Степана Максимюка листом від 8 серпня 2016 р. Відповідь надійшла 20 вересня 2016 р., в якій заслужений дискограф писав: *У Вас велика знахідка, але у мене також. Посилаю Вам копії моєї пробної платівки. А про подробиці поговоримо по телефону. Цікаво, що про цей запис не згадає ні Антонович, ні Гошуляк. У посилці, крім короткого листа, були ще дві світлини етикеток платівки.*

Фірма «Cristallite» – звукозаписна студія Якоба Ван дер Клея діяла в місті Гільверсум, неподалік Утрехту. У 1947 і 1950 рр. фірма випустила шелакові диски з записом Лії Дорани (справжнє прізвище Ясперіна де Йонг, нар. 1918, пом. 2010 р.), відомої нідерландської акторки і естрадної співачки⁴. Відомо, що у 1947 р. для потреб нідерландської армії Ван дер Клей записував т. зв. звукові листи від родин до солдатів, які служили в Індонезії, і доставляв їх туди з Нідерландів⁵.

26 вересня 2016 р. подзвонив до мене пан Степан Максимюк і розповів таке: цю платівку він отримав від Петра Круля, соліста Українського студентського хору семінарії в Кулемборзі під диригуванням Мирослава Антоновича. Платівка діаметром 30 см, 78 об/хв, її основа металева, верхні частини, на яких відпресовано запис, пластмасові (целулоїд?), сильно пошкоджені від програвання. Як сказав С. Максимюк, подібні платівки використовувалися у 50-х рр. на радіо Голос Америки, вони були одноразового вжитку й після відтворення їх просто викидали. Максимюк вважає, що запис був зроблений на радіо Гільверсум, його копії передано виконавцям, але сам запис, напевно, не був тиражований.

Ми не знаємо відповіді на питання: чому обидва мистці – Мирослав Антонович і Йосип Гошуляк – не згадали у своїх спогадах про ці голландські платівки з кінця 40-х років? Адже це були перші звукозаписи в їх творчому житті. Його розв'язання залишаємо дослідникам творчих біографій цих визначних представників української культури повоєнної еміграції.

⁴ Див.: www.johnknap.net/Lia%20Dorana.htm. Зчитано 23 вересня 2016 р. Подана дискографія співачки, є теж світлина платівки, записаної фірмою «Cristallite» у 1947 р.

⁵ Див.: www.audioarcheologie.nl/.../gesproken_brief.htm. Зчитано 23 вересня 2016 р.